

**A magyar művelődés
és a kereszténység
La civiltà ungherese
e il cristianesimo**

II.

Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság—Scriptum Rt.
Budapest—Szeged
1998

**Congressi dell' Associazione Internaziale di Studi Ungheresi
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság Kongresszusai**

<http://www.bibl.u-szeged.hu/filo>

1981, Budapest

La filologia ungherese nel mondo
Hungarológiai oktatás régen és ma
La poesia ungherese
A magyar vers

1986, Vienna

La cultura ungherese nella valle del Danubio
A magyar nyelv és kultúra a Duna völgyében

1991, Szeged

La peregrinazione scientifica degli ungheresi all'estero – Stranieri in
Ungheria
Régi és új peregrináció. Magyarok külföldön – külföldiek Magyaror-
szágon

1996, Roma – Napoli

La civiltà ungherese e il cristianesimo
A magyar művelődés és a kereszténység

2001, Jyväskylä

Il potere e la cultura
A hatalom és a kultúra

A magyar művelődés és a kereszténység II.
La civiltà ungherese e il cristianesimo II.

A MAGYAR MŰVELŐDÉS ÉS A KERESZTÉNYSÉG
A IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai
Róma–Nápoly, 1996. szeptember 9–14.

LA CIVILTÀ UNGHERESE E IL CRISTIANESIMO
Atti del IV Congresso Internazionale di Studi Ungheresi
Roma–Napoli 9–14 settembre 1996

Szerkesztette / a cura di

Jankovics József
Monok István
Nyerges Judit
Sárközy Péter

ISBN 963 8335 53 X Ö (összkiadás)
ISBN 963 8335 55 6 (II. kötet)

<http://www.bibl.u-szeged.hu/filo>
nmft@c3.hu

Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság
Associazione Internazionale di Studi Ungheresi

**A MAGYAR MŰVELŐDÉS ÉS A KERESZTÉNYSÉG
A IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai
Róma–Nápoly, 1996. szeptember 9–14.**

II.

Szerkesztette

Jankovics József
Monok István
Nyerges Judit

Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság—Scriptum Rt.
Budapest—Szeged
1998

IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus
Róma–Nápoly, 1996. szeptember 9–14.

Rendezők

Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság
Centro Interuniversitario per gli Studi Ungheresi in Italia
Università degli Studi di Roma „La Sapienza”
Istituto Universitario Orientale di Napoli

Megjelent az OKTK Közalapítvány támogatásával.

Indice – Tartalomjegyzék

I.

La civiltà ungherese e il cristianesimo	1
Di Francesco, Amedeo: La letteratura Ungherese e il cristianesimo (Ipotesi di lavoro e proposte di ricerca)	4

Le origini. La cristianizzazione del popolo ungherese

Györffy György: La christianisation des Hongrois et de la Hongrie	19
Róna-Tas András: The Christianity of the Hungarians before the Conquest	29
Somorjai Ádám: Sant'Adalberto e il Cristianesimo ungherese nel contesto centroeuropeo	36
Érszegi Géza: Le 'libertà' di Montecassino a Pannonhalma	44
Klaniczay Gábor: Il culto dei santi ungheresi nel Medioevo in Europa	53

Paganesimo, cultura popolare e il cristianesimo

Voigt Vilmos: Ursprung der Ungarischen „Urreligion“	67
Corradi Musi, Carla: Reminiscenze pagane nella cultura ungherese	73
Erdélyi Zsuzsanna: Gli strati arcaici della poesia religiosa popolare ungherese	84
Agostini, Paolo: Lo strato più „antico“ del lessico religioso magiaro	90
Rózsavölgyi Edit: L'influsso del cristianesimo sullo sviluppo della lingua ungherese	103

Rapporti italo-ungheresi nel Medioevo

Schiavetto, Franco-Lucio: Un intrigo internazionale tra la Curia papale e la Corte di Ungheria nelle cronache del XIII secolo. Antefatti e motivi dell'uccisione di Gertrude d'Andechs	115
Kovács Zsuzsa: Italiani alla corte di Andrea III, re d'ungheria (1290–1301)	132

VI

Andrási Dorottya: I rapporti dei giuristi ungheresi con l'Italia nel XIII° e XIV° secolo	140
Mihályi Melinda: La pavimentazione medievale dell'Abbazia cistercense ungherese di Pilis	146
Lukács Márta: Santi ungheresi nel Trecento italiano	163
Prokopp Mária: L' ex-chiesa di Donnaregina a Napoli e i suoi affreschi	171

L'Umanesimo, Rinascimento, Barocco

Vasoli, Cesare: Tra la Firenze di Lorenzo de' Medici e la Buda di Re Mattia Corvino	183
Birnbaum, Marianna D.: Janus Pannonius' Italianate Self-Fashioning	199
Miggiano, Gabriella: „Etiam tacente Christo”: l'eresia laica di Galeotto Marzio	208
Ślaski, Jan: Ungheria, Polonia e Roma cristiana dal Medioevo al Barocco	227
Téglásy Imre: Giovanni Sambuco, lo scrittore Italo-Ungherese	242
Szabó Ferenc: Deux théologiens du renouveau catholique aux XVI–XVII° siècles Roberto Bellarmino et Péter Pázmány	248
Borzsák István: Latinità, cristianesimo e la cultura ungherese	256
Sherwood, Peter: Tested Remedies: Manuscript Folk Medical Notes in a Copy of Apáczai Csere's Magyar Enciklopédia in London	265

Rapporti italo-ungheresi nei secoli XVIII°–XIX°

Köpeczi Béla: Nuova idea dell'Ungheria, 1700	275
Pantini, Emilia: Le radici ungheresi di un grande giornale romano: il Cracas	281
Sinopoli, Franca: Imre Károly Reviczky e la tradizione dei classici alla fine del settecento	284
Ubrizsy Savoia, Andrea: La botanica come legame scientifico-culturale tra l'Italia e l'Ungheria	295
Madarász Imre: Cristianesimo, liberalismo e patriottismo nell'opera di Eötvös e Manzoni	312

La ricerca di Dio nella cultura nei secoli XIX°–XX°

T. Erdélyi Ilona: Deutschsprachige Dichtung in Ungarn und ihre Gegner um 1820–1830	319
Szkárosi Endre: Inno del Niente Ateismo, paganesimo e cristianesimo nelle avanguardie storiche italiane e ungheresi	328
Masini, Matteo: Dezső Kosztolányi Homo Moralis	338
Ferroni, Nicoletta: La ricerca di dio nell'opera di Attila József	343
Pál József: Ispirazioni religiose nella poesia di Sándor Weöres	351
Ruspanti, Roberto: Roma Ritrovata	358
Scigliitano, Mariarosaria: Due gemelli alla ricerca della madre/patria dell'umanità I due gemelli di Giorgio Pressburger	382
Keserü Katalin: Liturgy and Ritual in Contemporary Hungarian Art	394
Franchi, Cinzia: Dio e paesaggio nella poesia transilvana ungherese contemporanea	405

Un capitolo della storia dei rapporti tra l'Italia e l'Ungheria (1945–1956)

N. Szabó József: Rapporti culturali italo–ungheresi (1945–1948)	409
Csorba László: Un Capitolo della Storia dell'Accademia Ungherese: La sezione culturale della legazione situata in Via Giulia	418

Relazioni di chiusura

Szegedy-Maszák Mihály: Christian Traditions and Modern Hungarian Literature	437
Fischer, Holger: Kirche und nationale Identität in Ungarn	445
Wakabayashi Kazuhiro: Hirten, Herodes, Christkind – Weihnachtsspiel als Spiegel der Kulturen –	460
Vattimo, Gianni: Christianity and Modern Europe	466
Indirizzo di saluto di Papa Giovanni Paolo II° ai partecipanti del IV° Congresso Internazionale di Studi Ungheresi. Castelgandolfo, 14 settembre 1996	473

Régi magyar kultúra

Pražák, Richard: Mór püspök Szent Zoerard és Benedek remetéről szóló legendája a történelmi, irodalmi és művészettörténeti összefüggések tükrében	481
Kristó Gyula: Vallási türelem az Árpád-kori Magyarországon	485
Font Márta: Magyarok és keleti szlávok az Árpád-korban. Adalékok a kapcsolatok egyháztörténeti hátteréhez	497
Ritter, Ralf-Peter: Az Ehrenfeld-Kódex latin megfelelőjéhez	507
Vizkelety András: Egy ismeretlen magyar dominikánus írásai a 13. századból	517
Körmendy Kinga: Padova kánonjogi doktorai és kódexeik az esztergomi káptalanban a XIV–XV. században	527
Petneki Áron: Zarándokság és a zarándoklatok kritikája	538
Sroka, Stanisław: Mieszko veszprémi püspök pontificaléjának jelentősége a középkori magyar kultúrában	552
Móser Zoltán: Szent László lándzsájának hegyéről. A Szent László-legenda falképciklusról	554
Jankovits László: Egy elutasítás háttere – az 1465-ös magyar követség Firenzében	562
Kulcsár Péter: Mátyás király és a vallás	570
Csernus Sándor: Lancelot király és Magyarország mint a Kereszténység védőbástyája	580
Sulyok Hedvig: Egy magyarországi humanista egyházfő műveltségéhez	597
Pomozi Péter: Báthory István király szerepe Livföld művelődéstörténetében (vatikáni–erdélyi–lengyel–balti érintkezések)	606
Kruppa Tamás: Adalékok Báthory Zsigmond havasalföldi hadjáratához	613
Husztai Vilmos: Oláh Miklós pályafutása, levelezése és leveleskönyvének humanista vonásai	622
Deé Nagy Anikó: Régi bibliák egy erdélyi könyvesházban, a marosvásárhelyi Teleki–Bolyai könyvtárban	631
Szelestei N. László: Magyarországi diákok a bécsi jezsuita gimnáziumban 1578-ban (Rekreációs diárium töredéke)	644
Király Péter: Magyar–olasz zenei kapcsolatok a 17. század végéig	651
Szakály Ferenc: A harmadik skizma hatása a török kori magyar művelődésre	668
Gábor Csilla: Szent Ignác-i lelkeség, barokk világkép Káldi György prédikációiban	679

Kovács András: „ <i>Simulált is szegény fejedelem az religio dolgában...</i> ” Bethlen Gábor fejedelem gyulafehérvári szószék- és orgonarendelése- séről	689
Rákos Péter: Európa és Magyarország Comenius életében és műveiben	698
Gussarova, Tatjana: A vallási kérdések tárgyalásának légköre a magyar országgyűléseken a XVII. század első felében	705
Bitskey István: Ókeresztény szerzők Pázmány Kalauzában	710
Mester Fiore: Pázmány Péter mentalitása és személyisége	717
P. Vásárhelyi Judit: Szenci Molnár Albert bibliakiadásának háttere	723
Hargittay Emil: A biblikus mitizáció a 17. századi magyar költészetben	731
Kecskeméti Gábor: Teológia és retorika a régi magyar prédikációiro- dalomban	743
Dukkon Ágnes: A bibliai idézetek szerepe Tótfalusi Kis Miklós írásai- ban	754
R. Várkonyi Ágnes: Kereszténység és béke-kultúra a koraújkori ma- gyar politikában	761
Varga J. János: Kollonich Lipót és az „ <i>Einrichtungswerk</i> ”. A bíboros érsek egyházpolitikájának változatai	770
Csetri Elek: Tolerancia és erdélyi felvilágosítók	777
Kibédi Varga Áron: A halotti beszéd pragmatikája Verestói György ürügyn	786
Szilágyi Ferenc: Fiziko-teológia a XVIII. századi hazai irodalomban	794
Molnár Szabolcs: Az „ <i>Öreg Szikszai</i> ”	804
Björn Andersen, Zsuzsanna: Ludvig Holberg <i>Hegyi Erasmusa</i> mint jezsuita iskoladráma	813
Kilián István: Egyház, iskola, dráma és színjáték a XVII–XVIII. szá- zadban	821
Pintér Márta: Egyházi és világi mecenatúra a 16–18. századi színját- szásban	836
Fülöp Lajos: A gyöngyösi ferences könyvtár művelődéstörténeti értékei	848
Chiorean, Ioan: A római egyetemi kollégiumok szerepe a 18. századi erdélyi román értelmiség alakulásában	860
Debreczeni Attila: Felvilágosult szemlélet és felekezetiesség?	867
Mózes Huba: A lírai költészet műfajai korai magyar bibliafordítások- ban	873
Hölvényi György: Antonio Ludovico Muratori hatása Magyarországon	882
Oláh Anna–Zárug Péter Farkas: Itáliai matematikusok erőfeszítései a Bolyai-kéziratok kiadása érdekében	892
Beke Margit: Az esztergomi érsekek temetései Pozsonyban a XVIII. században	900
Peykovska, Penka: Ferenczsin Özséb és a magyar történetírás	907

Népi kultúra és a kereszténység

Kósa László: Kereszténység és magyar népi kultúra	913
Lukács László: Szent István király a magyar néphagyományban	925
Nagy Ilona: Mária-legendák az apokrif evangéliumoktól a 20. századi folklórig (részlet)	935
Liszka József: Szent Vendel kultuszának elterjedése a Kárpát-medencében (a szlovákiai Kisalföld emlékei alapján)	947
Tánczos Vilmos: Középkori szentkultusz a moldvai népi imádságokban	957
Faragó József: A mennybe vitt leány balladája a magyar népköltészetben	968
Kríza Ildikó: Halotti búcsúztatók az irodalom és folklór határán	975
Silling István: A bácskai népi vallásosság szent szövegei és a ferencesek	984
Lantosné Imre Mária: Forráskultusz és paraliturgia. Egy vallásos néphagyomány továbbélése a pécsi egyházmegyében	989
Küllös Imola: Népi vallásosság és történelmi identitás (Egy XX. századi református prófétaasszony tevékenysége a Kárpátalján)	1000
Bárth János: Vallási alapismeretek oktatása a kalocsai érsekség területén a XVIII. század közepén	1009
Paládi-Kovács Attila: Egyházak, iparosok, munkások a 19–20. század fordulóján	1016
Penavin Olga: A szlavóniai magyarok nyelve. In memoriam Kórógy	1026

Nyelvünk és a kereszténység

Benkő Loránd: Az itáliai kultúra nyelvi emlékei az Árpád-kori Magyarországon	1037
Ruzsiczky Éva: A kereszténység föl vételének szerepe a magyar szinonima kialakulásában	1043
T. Somogyi Magda: A keresztény eszmekör első szöveg emlékeink szókincsének tükrében	1051
Zelliger Erzsébet: Pálos eredetű munkák és a magyar irodalmi nyelv	1056
Hajdú Mihály: A kereszténység föl vételének hatása a magyar névhasználatra	1062
Gergely Piroska: Az erdélyi egyházak hatása a keresztnévhasználatra az erdélyi akadémiták középkori és korai újkori névanyagában	1068
Ördög Ferenc: A harangnevekről	1078
Murvai Olga: Két cirill betűs magyar nyelvű Miatyánk Erdélyben	1085
De-Bie Kerékjártó, Ágnes: Bibliai és pogány eredetű kifejezések a magyarban	1093

Szűts László: Vallási vonatkozású kifejezések, frazeológiai egységek, szólások, közmondások szerkezeti és nyelvhelyességi vizsgálatáról	1106
Artowicz, Elzbieta: A katolikus és a protestáns iskolai hagyomány szerepe a mai magyar nyelv grammatikai modelljének kialakulásában	1110
Eöry Vilma: Archaizálás és megújítási igény a protestáns énekirodalomban	1116
Péntek János: A hitélet anyanyelvisége a mai Erdélyben	1123
Sándor Klára: A nyelvcsere és a vallás összefüggése a csángóknál*	1130
Paczolay Gyula: Bibliai közmondások és szólások a magyarban és más nyelvekben	1151
Szász Erika: A magyar katonai nyelv fejlődése	1161
Révay Valéria: Az ősi magyar szókincs a Biblia nyelvében	1164
Tóth Szilárd: Rovásírás és latin betűs írás a magyar művelődésben	1171
Katona Edit: Interferencia-jelenségek vizsgálata a <i>Hitélet</i> című vajdasági magyar katolikus folyóiratban	1181

III.

Irodalom és művelődés

Kulcsár Szabó Ernő: (Fel)adott hagyomány? A keresztény művelődés-szerkezet örökségének néhány kérdése 1944 utáni irodalmunkban	1189
Mezei Márta: Vallásváltoztatások és megítéléseik a 19. század elején	1205
Gyapay László: „Részegnek mondassék a józan, ha magát a világosságot mérték felett kívánja” (Vallás és filozófia viszonya Kölcsey gondolatvilágában)	1212
Dávidházi Péter: A <i>Hymnus</i> paraklétoszi szerephagyománya	1219
Szabó G. Zoltán. A Hymnus Istene (Isten és sors összefüggései Kölcsey Hymnusában)	1237
Várhelyi Ilona: Kölcsey istenképének fejlődése	1242
Korompay H. János. Romantikus azaz keresztényen (Az 1840-es évek kritikátörténeti tanulságai)	1254
Lizanec, Petro: Az olasz tudomány és keresztény kultúra szerepe Mihajlo Lucskaj ungvári esperes hagyatékában	1259
Tarnói László: Értékítéletek a magyarországi német nyelvű irodalmi életben a XVIII–XIX. század fordulóján	1265
Ratzky Rita: Bibliai motívumok Petőfi Sándor költői képeiben	1279
Gerevich-Kopteff Éva: A <i>hübrisz</i> és a <i>superbia</i> megjelenési formái Madách <i>Tragédiájában</i>	1290
Nagy Miklós: Róma ellen (Jókai és a katolikus egyház magyar bírálói a kiegyezés évtizedében)	1299

XII

Kozma Dezső: Kereszténység-élmény és létértelmezés a XIX. század második felének magyar költészetében	1305
Szörényi László: „Kinek én ezt írárom tört címere mellett”? (Lajos dal- ünnepe) R. Takács Olga: Fraknói Vilmos olasz kapcsolatai	1311
R. Takács Olga: Fraknói Vilmos olasz kapcsolatai	1323
Császtvay Tünde: A szent célok és az üzlet Lonkay Antal és Mikszáth Kálmán szolgálata	1328
Kolmanová, Simona: Jókai humora és az egyházak	1339
Tamás Attila: Kereszténység és „latinos” pogányság Kosztolányi De- zső műveiben	1347
Sieroszewski, Andrzej: Az emberi magatartás példái Németh László re- gényeiben	1354
Görömbei András: Németh László és a kereszténység	1360
Lahdelma, Tuomo: Az úr érkezése mint újtestamentumi transzfiguráció	1365
Tomiš, Karol: Vallásos motívumok Ady Endre és Ivan Krasko költé- szetében	1376
D’Alessandro, Marinella: Hitek, vallások, felekezetek Ady publicisztí- kájában	1382
G. Komoróczy Emőke: Biblikus emblémák Kassák költészetében	1390
Tverdota György: Pauler Ákos és József Attila	1402
Szőke György: „Hogy valljalak, tagadjalak...” (Hit és nem-hit kettőssé- ge József Attilánál)	1407
N. Horváth Béla: Isten-képek József Attila költészetében	1414
Kabdebó Lóránt: Az út poétikája („Vendégség”-élmény a huszadik szá- zad költészetében)	1421
Imre László: Reményik Sándor vallásos lírája és a kisebbségi etika	1429
Kántor Lajos: Erdélyi zsoltár – kisebbségi zsoltár? (Változatok a XX. század első feléből)	1435
Sájer Laura: Keresztény motívumok a magyar szecessziós drámai-ro- dalomban	1442
Visky András: Mítosz vagy zsáner (Tamási Áron és a magyar színházi tradíció)	1449
Gerold László: Tóth Ferenc: Jób	1456
Szabó Lilla: A magyar művelődés és a kereszténység összefüggésének kérdése a „római iskola” tükrében	1463
Máté Zsuzsanna: Sík Sándor élmény-esztétikájáról	1480
Bosnyák István: „Atyámfia anyag!” avagy egy ellen-gubbiói krisztianus esztétika és kortörténeti háttere	1487
Tamás Ferenc: Egy evangéliumi ember a XX. században (Az esszéista Rónay György szellemi magatartása)	1493
Bodnár György: Mirjamok és Máriák (Kafka Margit mitikus elbeszé- lései)	1501
Bányai János: Füst Milán biblikus versélménye	1509

Megela, Ivan: Kodolányi János történeti trilógiája (Eurázsiai lélek és kereszténység egyetemessége)	1515
Botka Ferenc: 700 éves Szent Ferenc vagy az Assisi film (Déry Tibor hosszú-költeménye 1926-ból)	1523
Gömöri György: Radnóti Miklós és a Biblia	1541
Wassiljeva, Natascha: „Én katolikus vagyok” (Babits Mihály katolicizmusa és vallásos ösztönzések kisleírásában)	1548
Kelevéz Ágnes: „Hiszem az ezer istent” (A fiatal Babits rendhagyó <i>Credója</i>)	1553
Karafiáth Judit: Mauriac Magyarországon	1568
Sárközi Mátyás: Istenkeresés a nyugati magyar költészetben	1578
Márkus Béla: Szabad akarat, predestináció, munkaetika (Sarkadi Imre bibliai-dogmatikai motívumairól és utalásairól)	1584
Harkai Vass Éva: Bibliai példázat és regény (Mészöly Miklós: Saulus)	1590
Büky László: Az <i>ördög</i> és az <i>angyal</i> Nagy László költészetében	1595
Jastrzębska, Jolanta: Az Egy családragény vége mint apokrif írás	1603
Dobos István: A vallásos horizont Esterházy Péter regényeiben	1608
Faragó Kornélia: Bibliikus-keresztény jelentéselemek profán életterben	1615
Szabó Zita: Az úton lévő Dante Kosztolányinál és T. S. Eliotnál	1621
Thomka Beáta: A látomás alakzattana	1625
Szigeti Lajos Sándor: Evangélium és esztétikum a modernségben	1636
Danyi Magdolna: Pilinszky János költészete és a keresztény hitvilág (tanulmányvázlat)	1645
Berszán István: Bibliai toposz, liturgikus látás és a szöveg agóniája Pilinszky János verseiben	1652
Juhász Erzsébet: Az áldozat eleme Pilinszky János költészetében	1664
Tasi József: „Zárás és nyitás az utolsó fejezetre?” (Korszakváltás Pilinszky költészetében a hatvanas–hetvenes évek fordulóján)	1670

Kereszténység és nemzettudat

Kiss Gy. Csaba: Nemzeti identitás – vallási identitás a közép-európai nemzeti himnuszokban	1681
Csorba Sándor: Nemzeti himnusz és európai gondolkodás	1690
Brandt, Juliane: Magyar protestantizmus és társadalmi változás 1867–1914: az egyházi értekezletek mint a tartalmi és szervezési adaptáció kísérletei	1709
Illés László: Az egyház szociális tanításai és a magyar katolikus sajtó az 1930-as évek elején	1717
Halmesvirta, Anssi: Mindszenty József bíboros közéleti moralizmusa	1728
Egyed Péter: A kolozsvári iskola	1740

XIV

Szabó Ferenc: A protestáns egyházak autonómiája körüli politikai küzdelmek a Bach-korszakban	1749
Tatár Mária Magdolna: Bjørnson és szlovák informátorai: Mi történt Csernován? (Andrej Hlinka perének sajtóvisszhangja)	1755
Nagy Olga: Az egyház kulturális és mozgalmi szerepe az erdélyi kisebbségi létben	1759
Salat Levente: A kisebbségi helytállás modelljei	1765
Pozsony Ferenc: Egyház, népi kultúra és identitás kapcsolata a romániai magyar szórványközösségekben	1778
Várdy Béla: Magyar vallási élet gyökerei Amerikában a századforduló idején	1785
Várdy Huszár Ágnes: Az amerikai magyar egyházközösségek megszületése és kifejlődése	1796

Iskola és könyvtár

Fedinec Csilla: Az ungvári görög katolikus tanítóképző kultúrmissziója az észak-keleti Felvidéken	1813
Mihalovics Árpád–M. Lengyel Alojzia: Katolikus gimnáziumok Észak-kelet-Magyarországon (1920–1948)	1820
Cseke Péter: Keresztény erkölcs és kisebbségi ifjúságnevelés a két világháború közötti Erdélyben	1842
Engel Köllő Károly: Az Erdélyi Katolikus Akadémia megalakulása és működése	1851
Csicsery-Rónay István: Könyvkiadás az emigrációban a keresztyén humanizmus jegyében	1863
Kovács Ilona: Az amerikai magyar egyházi kiadványok	1868
Csapó Julianna–Csáky S. Piroska: Ahítat vagy divat? (Magyar nyelvű egyházi kiadványok Vajdaságban 1945–1995)	1885